ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 12ης Ιουλίου 2012*

«Προστασία των καταναλωτών — Συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως — Οδηγία 2008/48/ΕΚ — Άρθρα 22, 24 και 30 — Εθνική κανονιστική ρύθμιση σκοπούσα στη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο — Δυνατότητα εφαρμογής της επί συμβάσεων μη καλυπτομένων από το καθ' ύλην και κατά χρόνον πεδίο εφαρμογής της οδηγίας — Μη προβλεπόμενες από την ίδια οδηγία υποχρεώσεις — Περιορισμός των τραπεζικών προμηθειών τις οποίες δύναται να εισπράξει ο δανειστής — Άρθρα 56 ΣΛΕΕ, 58 ΣΛΕΕ και 63 ΣΛΕΕ — Υποχρέωση θεσπίσεως, στο εθνικό δίκαιο, πρόσφορων και αποτελεσματικών διαδικασιών εξωδικαστικής επιλύσεως των διαφορών»

Στην υπόθεση C-602/10,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Judecătoria Călăraşi (Ρουμανία) με απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Δεκεμβρίου 2010, στο πλαίσιο της δίκης

SC Volksbank România SA

κατά

Autoritatea Naţională pentru Protecţia Consumatorilor — Comisariatul Judeţean pentru Protecţia Consumatorilor Călăraşi (CJPC),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, την A. Prechal (εισηγήτρια), L. Bay Larsen, C. Toader και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak

γραμματέας: R. Şereş, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 19ης Απριλίου 2012,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η SC Volksbank România SA, εκπροσωπούμενη από τους M. Niculeasa, R. Damaschin και R. Nanescu, avocats,

— η Ρουμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. H. Radu και την R.-I. Munteanu,

— η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και J. Vláčil,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ρουμανική.

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Henze και τη J. Kemper,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις L. Bouyon και M. Owsiany-Hornung,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 22, 24 και 30 της οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 133, σ. 66, και —διορθωτικά— ΕΕ 2009, L 207, σ. 14, ΕΕ 2010, L 199, σ. 40, και ΕΕ 2011, L 234, σ. 46), καθώς και των άρθρων 56 ΣΛΕΕ, 58 ΣΛΕΕ και 63 ΣΛΕΕ.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της SC Volksbank România SA (στο εξής: Volksbank) και της Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor - Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor Călărași (CJPC) (εθνική αρχή προστασίας των καταναλωτών — νομαρχιακή επιτροπή προστασίας των καταναλωτών Călărași, στο εξής: ANPC), με αντικείμενο ορισμένες ρήτρες περιλαμβανόμενες σε συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως τις οποίες συνήψαν η Volksbank και οι πελάτες της και οι οποίες, κατά την ANPC, αντίκεινται στην εθνική κανονιστική ρύθμιση περί μεταφοράς της οδηγίας 2008/48 στην εσωτερική έννομη τάξη.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η τρίτη, η τέταρτη και η έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2008/48 έχουν ως εξής:

«(3) [...] [Υφίστανται] σημαντικές διαφορές στο δίκαιο των διαφόρων κρατών μελών στον τομέα των πιστώσεων προς φυσικά πρόσωπα, γενικότερα, και όσον αφορά τη γενική και καταναλωτική πίστη, ειδικότερα. [...]

(4) Η πραγματική και νομική κατάσταση που προκύπτει από αυτές τις εθνικές ανομοιομορφίες συνεπάγεται σε ορισμένες περιπτώσεις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ των πιστωτικών φορέων στην Κοινότητα και δημιουργεί εμπόδια στην εσωτερική αγορά, όπου τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει διάφορες υποχρεωτικές διατάξεις, αυστηρότερες από τις προβλεπόμενες στην οδηγία 87/102/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών πράξεων των κρατών μελών που διέπουν την καταναλωτική πίστη (ΕΕ 1987, L 42, σ. 48), όπως αυτή τροποποιήθηκε με την οδηγία 98/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998 (ΕΕ L 101, σ. 17, στο εξής: οδηγία 87/102)]. Περιορίζει επίσης τη δυνατότητα των καταναλωτών να κάνουν άμεση χρήση της σταδιακά αυξανόμενης διαθεσιμότητας διασυνορικών πιστώσεων. [...]

[...]

(7) Για να διευκολυνθεί η δημιουργία εσωτερικής αγοράς στον τομέα της καταναλωτικής πίστεως καθώς και η εύρυθμη λειτουργία της απαιτείται να προβλεφθεί η θέσπιση εναρμονισμένου κοινοτικού πλαισίου σε ορισμένους βασικούς τομείς [...]»

4 Η ένατη και η δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2008/48 εξαγγέλλουν:

«(9) Για να εξασφαλισθεί υψηλό και ισοδύναμο επίπεδο προστασίας των συμφερόντων όλων των καταναλωτών της Κοινότητας και για να δημιουργηθεί γνήσια εσωτερική αγορά, χρειάζεται πλήρης εναρμόνιση. Επομένως, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν εθνικές διατάξεις διαφορετικές από αυτές που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία. [...]

(10) Οι ορισμοί που περιέχονται στην παρούσα οδηγία καθορίζουν το εύρος της εναρμονίσεως. Η υποχρέωση των κρατών μελών να εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει, συνεπώς, να περιορίζεται στο πεδίο εφαρμογής της, όπως οριοθετείται από τους ορισμούς αυτούς. Ωστόσο, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, τις οικείες διατάξεις σε τομείς που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Με αυτό τον τρόπο, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να διατηρούν ή να θεσπίζουν νομοθετικές διατάξεις αντίστοιχες προς τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας ή προς ορισμένες από τις διατάξεις της σχετικά με συμβάσεις πιστώσεως που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, π.χ. συμβάσεις πιστώσεως που αφορούν ποσά κάτω των 200 ευρώ ή άνω των 75 000 ευρώ. [...]»

5 Η δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω οδηγίας είναι διατυπωμένη ως εξής:

«Θα πρέπει να εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας οι ενυπόθηκες συμβάσεις πιστώσεως. Αυτό το είδος πιστώσεως έχει πολύ συγκεκριμένο χαρακτήρα. Επίσης, θα πρέπει να εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας οι συμβάσεις πιστώσεως σκοπός των οποίων είναι η χρηματοδότηση της αποκτήσεως ή της διατηρήσεως δικαιωμάτων ιδιοκτησίας επί εγγείου ιδιοκτησίας ή επί υπάρχοντος ή υπό κατασκευή κτιρίου. [...]»

6 Η τεσσαρακοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας εξαγγέλλει:

«Για να εξασφαλισθούν η διαφάνεια και η σταθερότητα της αγοράς και έως ότου υπάρξει περαιτέρω εναρμόνιση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν τη θέσπιση κατάλληλων μέτρων για τη ρύθμιση ή την εποπτεία των πιστωτικών φορέων.»

7 Το άρθρο 2 της οδηγίας, τιτλοφορούμενο «Πεδίο εφαρμογής», προβλέπει στην παράγραφο 2:

«Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις

α) συμβάσεις πιστώσεως που εξασφαλίζονται είτε με υποθήκη είτε με άλλη παρόμοια εγγύηση που χρησιμοποιείται γενικά σε κράτος μέλος για ακίνητα περιουσιακά στοιχεία, ή που εξασφαλίζονται βάσει δικαιώματος σχετιζομένου με ακίνητα περιουσιακά στοιχεία·

β) συμβάσεις πιστώσεως σκοπός των οποίων είναι η απόκτηση ή διατήρηση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας επί εγγείου ιδιοκτησίας ή επί υπάρχοντος ή υπό κατασκευή κτιρίου·

γ) συμβάσεις πιστώσεως που αφορούν συνολικό ποσό πιστώσεως μικρότερο των 200 ευρώ ή μεγαλύτερο των 75 000 ευρώ·

[...]»

8 Το άρθρο 22 της οδηγίας 2008/48, τιτλοφορούμενο «Εναρμόνιση και αναγκαστικός χαρακτήρας της παρούσας οδηγίας», ορίζει στην παράγραφο 1:

«Καθόσον η παρούσα οδηγία περιέχει εναρμονισμένες διατάξεις, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να διατηρούν ή να εισάγουν στο εθνικό τους δίκαιο διατάξεις που παρεκκλίνουν από αυτές που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία.»

9 Το άρθρο 24 της οδηγίας, τιτλοφορούμενο «Εξωδικαστική επίλυση», προβλέπει στην παράγραφο 1:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη θέσπιση κατάλληλων και αποτελεσματικών διαδικασιών εξωδικαστικής επιλύσεως διαφορών για τη ρύθμιση των καταναλωτικών διαφορών που αφορούν τις συμβάσεις πιστώσεως, ζητώντας, ενδεχομένως, βοήθεια από υφιστάμενα όργανα.»

10 Κατά τα άρθρα 27 και 29 της οδηγίας 2008/48, η προθεσμία μεταφοράς της στο εσωτερικό δίκαιο έληξε στις 11 Ιουνίου 2010, ημερομηνία καταργήσεως της οδηγίας 87/102.

11 Κατά το άρθρο 30 της οδηγίας 2008/48, τιτλοφορούμενο «Μεταβατικά μέτρα»:

«1. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις πιστώσεως που ισχύουν κατά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος των εθνικών εκτελεστικών μέτρων.

2. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα άρθρα 11, 12, 13, 17 [και] 18, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, και παράγραφος 2, να ισχύουν επίσης και για τις συμβάσεις πιστώσεως αόριστης διάρκειας που ισχύουν κατά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος των εθνικών εκτελεστικών μέτρων μεταφοράς.»

Το ρουμανικό δίκαιο

12 Το επείγον κυβερνητικό διάταγμα 50/2010 (*Monitorul Oficial al României,* μέρος I, αριθ. 389 της 11ης Ιουνίου 2010, στο εξής: OUG 50/2010) σκοπεί στη μεταφορά της οδηγίας 2008/48 στο εσωτερικό δίκαιο.

13 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του OUG 50/2010 ορίζει:

«Το παρόν επείγον διάταγμα εφαρμόζεται επί των συμβάσεων πίστεως, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων πίστεως οι οποίες εξασφαλίζονται με υποθήκη ή με δικαίωμα επί ακινήτων περιουσιακών στοιχείων, καθώς και των συμβάσεων πίστεως με σκοπό την απόκτηση ή διατήρηση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας επί εγγείου ιδιοκτησίας ή επί υπάρχοντος ή υπό κατασκευή κτιρίου ή με σκοπό την ανακατασκευή, τη διευθέτηση, τη στερέωση, την ανακαίνιση, την επέκταση ή την αναβάθμιση ακινήτου, ανεξαρτήτως του συνολικού ύψους της πίστεως.»

14 Το άρθρο 36 του OUG 50/2010 προβλέπει:

«Για την εγκριθείσα πίστωση, ο δανειοδότης μπορεί να εισπράξει αποκλειστικά και μόνον: την προμήθεια για τη διεκπεραίωση του φακέλου, τη λειτουργική προμήθεια επί της πίστεως ή τη λειτουργική προμήθεια επί του τρέχοντος λογαριασμού, τα αντισταθμιστικά μέτρα σε περίπτωση προεξοφλήσεως, τα αφορώντα τις ασφάλειες κόστη, ενδεχομένως δε τις ποινικές ρήτρες καθώς και άπαξ προμήθεια για τις παρασχεθείσες κατόπιν αιτήματος των καταναλωτών υπηρεσίες.»

15 Το άρθρο 85, παράγραφος 2, του OUG 50/2010 ορίζει:

«Προς φιλική διευθέτηση τυχόν διαφορών και υπό την επιφύλαξη του δικαιώματος των καταναλωτών να προσφύγουν ενώπιον της δικαιοσύνης κατά των δανειοδοτών και των ενδιαμέσων προσώπων τα οποία παρέβησαν τις διατάξεις του παρόντος επείγοντος διατάγματος και το δικαίωμα των

καταναλωτών να προσφύγουν στην [ANPC], οι τελευταίοι έχουν τη δυνατότητα να κάνουν χρήση της εξωδικαστικής μεθόδου αξιώσεων και αποζημιώσεων υπέρ των καταναλωτών, δυνάμει των διατάξεων του νόμου 192/2006, για τη διαμεσολάβηση και την οργάνωση του επαγγέλματος του μεσάζοντος, όπως αυτός τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα.»

16 Τα άρθρα 86 έως 88 του OUG 50/2010 προβλέπουν το καθεστώς των κυρώσεων, μεταξύ των οποίων καταλέγονται όσες δύνανται να επιβάλουν εκπρόσωποι της ANPC σε περίπτωση παραβάσεως των διατάξεων του ανωτέρω διατάγματος.

17 Κατά το άρθρο 94 του OUG 50/2010:

«Το παρόν επείγον διάταγμα τίθεται σε ισχύ δέκα ημέρες μετά τη δημοσίευσή του στη *Monitorul Oficial al României*, μέρος I.»

18 Το άρθρο 95 του OUG 50/2010 έχει ως εξής:

«1. Για τις συμβάσεις οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν, οι δανειοδότες οφείλουν εντός 90 ημερών από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του παρόντος επείγοντος διατάγματος να διασφαλίσουν το σύννομο της συμβάσεως προς τις διατάξεις του παρόντος επείγοντος διατάγματος.

2. Οι συμβάσεις οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν τροποποιούνται με συμπληρωματικές πράξεις εντός 90 ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος επείγοντος διατάγματος.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

19 Οι αμφισβητούμενες στο πλαίσιο της κύριας δίκης συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως συνήφθησαν μεταξύ της Volksbank και των πελατών της πριν από την έναρξη ισχύος του OUG 50/2010.

20 Πρόκειται κατ' ουσίαν για συμβάσεις χορηγήσεως καταναλωτικής πίστεως διασφαλιζόμενες με την εγγραφή υποθήκης ή άλλων δικαιωμάτων επί ακινήτων αγαθών.

21 Οι εν λόγω συμβάσεις περιλαμβάνουν ορισμένες ρήτρες σχετικά με τραπεζικές προμήθειες τις οποίες η Volksbank επιφυλάσσει εις εαυτήν το δικαίωμα να απαιτήσει από τους πελάτες της και οι οποίες αποτελούν αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης.

22 Υπό την έννοια αυτή, η ρήτρα 3.5 των γενικών όρων των επίδικων στο πλαίσιο της κύριας δίκης συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως, τιτλοφορούμενη «προμήθεια κινδύνου», προβλέπει ότι, για τη διάθεση της καταναλωτικής πίστεως, ο δανειολήπτης μπορεί να επιβαρύνεται έναντι της τράπεζας με προμήθεια κινδύνου, υπολογιζόμενη επί του υπολειπόμενου ποσού της καταναλωτικής πίστεως το οποίο καταβάλλει μηνιαίως καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της.

23 Η ρήτρα 5 των ειδικών όρων των εν λόγω συμβάσεων, τιτλοφορούμενη επίσης «προμήθεια κινδύνου», διευκρινίζει ότι η σχετική προμήθεια είναι ίση προς το 0,2 % του υπολειπόμενου ποσού της καταναλωτικής πίστεως και πρέπει να καταβάλλεται μηνιαίως κατά τις ημερομηνίες κατά τις οποίες καθίσταται ληξιπρόθεσμη η μηνιαία δόση και τούτο καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της συμβάσεως.

24 Μετά τις 22 Ιουνίου 2010, ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του OUG 50/2010, η Volksbank ενεργοποιήθηκε προκειμένου να τροποποιήσει, με προσθήκες στις συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως, την ονομασία των επίδικων ρητρών με έτερη, ήτοι την «προμήθεια διαχειρίσεως πίστεως», κατηγορία προμήθειας στην οποία αναφέρεται το άρθρο 36 του εν λόγω διατάγματος, αλλά χωρίς τροποποίηση του ύψους της.

25 Επίσης μετά την έναρξη ισχύος του OUG 50/2010, η ANPC διαπίστωσε, κατά τη διάρκεια ελέγχων τους οποίους διενήργησε στη Volksbank, ότι η τελευταία εξακολουθούσε να εισπράττει την «προμήθεια κινδύνου», όπως αυτή εμφαινόταν στις επίδικες συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως και ακολούθως επονομασθείσα «προμήθεια διαχειρίσεως καταναλωτικής πίστεως».

26 Η ANPC, η οποία θεώρησε ότι η είσπραξη της εν λόγω προμήθειας αντέκειτο στο άρθρο 36 του OUG 50/2010, συνέταξε πρωτόκολλο περί διαπιστώσεως παραβάσεως της Volksbank, βάσει του οποίου η τράπεζα υποχρεώθηκε μεταξύ άλλων να καταβάλει πρόστιμο και υπέστη συμπληρωματικές κυρώσεις. Η Volksbank αμφισβήτησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου το εν λόγω πρωτόκολλο.

27 Ενώπιον του ιδίου δικαστηρίου, η Volksbank ισχυρίστηκε ότι ορισμένες διατάξεις του OUG 50/2010 αντίκεινται προς την οδηγία 2008/48. Λαμβάνοντας επίσης υπόψη τον στόχο της ανωτέρω οδηγίας, ο οποίος συνίσταται στην πρόβλεψη πλήρους εναρμονίσεως προς διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των παρεχομένων από τα πιστωτικά ιδρύματα υπηρεσιών, η Volksbank υποστήριξε συνακόλουθα ότι το επιληφθέν δικαιοδοτικό όργανο όφειλε, στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, να αγνοήσει ως ανεφάρμοστες τις συναφείς διατάξεις.

28 Υπό την έννοια αυτή, κατά την Volksbank, το άρθρο 2, παράγραφος 1, του OUG 50/2010 αντίκειται προς το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/48 καθ' ο μέτρο η προμνησθείσα διάταξη του εν λόγω διατάγματος προβλέπει την εφαρμογή του επί των συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως οι οποίες διασφαλίζονται μέσω εγγραφής υποθήκης ή άλλου δικαιώματος επί ακινήτου αγαθού, όπως είναι οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης συμβάσεις, ενώ η σχετική διάταξη της οδηγίας προβλέπει, κατ' αυτήν, ρητώς ότι η εν λόγω οδηγία δεν εφαρμόζεται επί τέτοιων συμβάσεων.

29 Πέραν τούτων, όσον αφορά συμβάσεις δυνάμενες να εκληφθούν ως εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/48, η Volksbank υποστήριξε ότι το άρθρο 36 του OUG βαίνει πέραν του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας, καθόσον η εθνική διάταξη εμπεριέχει περιοριστικό κατάλογο τραπεζικών προμηθειών δυναμένων να εισπραχθούν από πιστωτικό φορέα, ενώ η εν λόγω οδηγία προβλέπει απλώς κανόνες επί θεμάτων πρόσφορης στους καταναλωτές πληροφορήσεως.

30 Η απαγόρευση εισπράξεως άλλων πλην των απαριθμούμενων στο εν λόγω άρθρο 36 προμηθειών αντίκειται, κατά την Volksbank, περαιτέρω και στους κανόνες του δικαίου της Ένωσης σε θέματα ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων και ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών.

31 Όσον αφορά την ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών, η σχετική απαγόρευση συνεπάγεται για τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία παρέχουν τις υπηρεσίες τους στη Ρουμανία αύξηση του κόστους παρεμποδίζοντάς τα να είναι ανταγωνιστικά στο επίπεδο της Ενώσεως. Παρεμποδίζει επίσης τα εν λόγω πιστωτικά ιδρύματα τα οποία είναι εγκατεστημένα εκτός του συγκεκριμένου κράτους μέλους να έχουν πρόσβαση στη ρουμανική αγορά καταναλωτικής πίστεως.

32 Όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, ο Ρουμάνος καταναλωτής αδυνατεί πλέον να λάβει πιστώσεις από πιστωτικά ιδρύματα εκτός του συγκεκριμένου κράτους μέλους, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι θα νομιμοποιούνταν να ζητήσει την κατάργηση των προμηθειών ή των μη συμφώνων προς τις διατάξεις του OUG 50/2010 ρητρών.

33 Τέλος, η Volksbank υποστηρίζει ότι η παρεχόμενη και προβλεπόμενη στο άρθρο 85, παράγραφος 2, του OUG 50/2010 δυνατότητα του καταναλωτή να απευθυνθεί ευθέως στην ANPC, καθώς και η εξουσία της εν λόγω αρχής να επιβάλει κυρώσεις εφόσον εκτιμά ότι συντρέχει παραβίαση του εν λόγω διατάγματος δεν συνιστά πρόσφορη και αποτελεσματική μέθοδο εξωδικαστικής επιλύσεως των διαφορών, όπως απαιτεί το άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48, αλλ' αντιθέτως είναι ικανή να οδηγήσει σε πολλαπλασιασμό των διαφορών, όπως άλλωστε παρατηρήθηκε στη Ρουμανία.

34 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι η επίδικη στο πλαίσιο της κύριας δίκης διαφορά έχει κατά βάση ως αντικείμενο το κύρος της αποκαλούμενης «προμήθειας κινδύνου» ρήτρας, η οποία απαντά σε συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως συναφθείσες πριν από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του OUG 50/2010 και η ονομασία των οποίων, τροποποιηθείσα μετά την ως άνω ημερομηνία, κατέστη «προμήθεια διαχειρίσεως καταναλωτικής πίστεως».

35 Το αιτούν δικαιοδοτικό όργανο εκτιμά ότι οι διατάξεις του OUG 50/2010 θεσπίστηκαν προκειμένου να μεταφερθεί επειγόντως η οδηγία 2008/48 στο εσωτερικό δίκαιο και ως εκ τούτου πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα προς αυτήν. Οι επίμαχες εθνικές διατάξεις θα μπορούσαν να αποτελούν μη ενδεδειγμένη και μη πλήρη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο.

36 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Judecătoria Călăraşi ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Ερωτάται σε ποιο βαθμό το άρθρο 30, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να προβλέπουν την εφαρμογή του εθνικού νόμου περί μεταφοράς της οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη και επί των συμβάσεων οι οποίες συνήφθησαν πριν από την έναρξη ισχύος της εθνικής πράξεως.

2) Ερωτάται σε ποιο βαθμό οι διατάξεις του άρθρου 85, δεύτερο εδάφιο, του [OUG 50/2010] ισοδυναμούν με προσήκουσα μεταφορά του οριζόμενου στο άρθρο 24, [πρώτο] εδάφιο, της οδηγίας 2008/48 κοινοτικού κανόνα, βάσει του οποίου προβλέπεται υποχρέωση των κρατών μελών να μεριμνούν για τη θέσπιση κατάλληλων και αποτελεσματικών διαδικασιών εξωδικαστικής επιλύσεως των διαφορών οι οποίες ανάγονται σε συμβάσεις πίστεως με τους καταναλωτές.

3) Ερωτάται σε ποιο βαθμό το άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 έχει την έννοια ότι εγκαθιδρύει την ανώτατη δυνατή εναρμόνιση στον τομέα των συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως, εναρμόνιση η οποία δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη:

α) να διευρύνουν το πεδίο εφαρμογής των κανόνων της οδηγίας 2008/48 και επί ορισμένων συμβάσεων οι οποίες αποκλείονται ρητώς από το πεδίο εφαρμογής της (όπως οι συμβάσεις πιστώσεως οι οποίες εξασφαλίζονται με εγγραφή υποθήκης ή οι συμβάσεις οι οποίες εξασφαλίζονται βάσει δικαιώματος αντλούμενου από ακίνητα περιουσιακά στοιχεία) ή

β) να προβλέπουν πρόσθετες υποχρεώσεις εις βάρος των πιστωτικών ιδρυμάτων σε θέματα μορφών των προμηθειών τις οποίες αυτά δύνανται να εισπράττουν ή των κατηγοριών δεικτών αναφοράς για το μεταβλητό επιτόκιο των συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εθνικών διατάξεων περί μεταφοράς της οδηγίας.

4) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως επί του τρίτου ερωτήματος, ερωτάται σε ποιο βαθμό οι αρχές περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών και της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, εν γένει, καθώς και τα άρθρα 56, 58 και 63, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), ειδικότερα, έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν σε κράτος μέλος να επιβάλλει στα πιστωτικά ιδρύματα μέτρα βάσει των οποίων απαγορεύεται, στο πλαίσιο των συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως, η είσπραξη των τραπεζικών προμηθειών οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο όσων γίνονται δεκτές, χωρίς να προσδιορίζονται από τη συγκεκριμένη νομοθεσία του κράτους.»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του τρίτου, υπό α', ερωτήματος

37 Με το τρίτο ερώτημά του, υπό α', το οποίο επιβάλλεται να εξεταστεί κατά πρώτον, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατά βάση αν αντιβαίνει στο άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 συγκεκριμένο εθνικό μέτρο, σκοπούν στη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το οποίο περιλαμβάνει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως, όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης, αντικείμενο των οποίων είναι η χορήγηση καταναλωτικής πίστεως διασφαλιζόμενης μέσω ακινήτου αγαθού, ενώ παρόμοιες συμβάσεις αποκλείονται ρητώς από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', αυτής.

38 Όπως προκύπτει από το άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48, ερμηνευόμενο υπό το φως της ένατης και της δέκατης αιτιολογικής σκέψεως αυτής, όσον αφορά τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ανωτέρω οδηγίας, η τελευταία προβλέπει την πλήρη εναρμόνιση και, όπως προκύπτει από τον τίτλο του εν λόγω άρθρου 22, είναι επιτακτικής φύσεως, έχουν την έννοια ότι, επί των εμπιπτόντων ειδικότερα στην εν λόγω εναρμόνιση θεμάτων, τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να διατηρούν ή να εισάγουν εθνικές διατάξεις πέραν των προβλεπομένων από την ίδια την οδηγία.

39 Πέραν τούτου, σύμφωνα ειδικότερα με την τρίτη, την τέταρτη και την έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2008/48, η επιδιωκόμενη με αυτήν εναρμόνιση σε ορισμένους βασικούς τομείς διαφέρει θεμελιωδώς από εκείνη της οδηγίας 87/102, η οποία, καταργηθείσα και αντικατασταθείσα από την οδηγία 2008/48, προέβλεπε κατ' ελάχιστον εναρμόνιση, όπως την είχε χαρακτηρίσει το Δικαστήριο (βλ., συναφώς, μεταξύ άλλων, διάταξη της 16ης Νοεμβρίου 2010, C-76/10, Pohotovosť, Συλλογή 2010, σ. I-11557, σκέψη 66 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

40 Εντούτοις, όπως προκύπτει και από τη δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2008/48, τα κράτη μέλη δύνανται, σύμφωνα προς το δίκαιο της Ένωσης, να εφαρμόζουν διατάξεις της εν λόγω οδηγίας σε τομείς μη εμπίπτοντες στο πεδίο εφαρμογής της. Έτσι, μπορούν να διατηρούν ή να εισάγουν εθνικά μέτρα στοιχούντα προς τις διατάξεις της οδηγίας ή προς ορισμένες εξ αυτών, όσον αφορά συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως μη εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας.

41 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως έχουν κατά βάση ως αντικείμενο τη χορήγηση πιστώσεων διασφαλιζομένων μέσω ακινήτου αγαθού.

42 Ως εκ τούτου, σύμφωνα προς το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/48 και υπό το φως της δέκατης τέταρτης αιτιολογικής σκέψεως αυτής, τέτοιες συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως δεν εμπίπτουν, λόγω ιδιομορφίας της κατηγορίας αυτής πιστώσεων, στο πεδίο εφαρμογής της.

43 Επομένως, όπως προκύπτει από τη σκέψη 40 της παρούσας αποφάσεως, όταν πρόκειται για τέτοιες συμβάσεις, η προβλεπόμενη στην οδηγία 2008/48 εναρμόνιση δεν απαγορεύει σε κράτος μέλος να περιλαμβάνει τις εν λόγω συμβάσεις στο πεδίο εφαρμογής εθνικού μέτρου σκοπούντος στη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο προκειμένου να εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις της οδηγίας ή ορισμένες εξ αυτών επί των συγκεκριμένων συμβάσεων.

44 Κατόπιν τούτου, στο τρίτο ερώτημα, στοιχείο α', προσήκει η απάντηση ότι δεν αντιβαίνει στο άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 εθνικό μέτρο, σκοπούν στη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το οποίο περιλαμβάνει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως, όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης, αντικείμενο των οποίων είναι

η χορήγηση πίστεως διασφαλιζόμενης μέσω ακινήτου αγαθού, τη στιγμή μάλιστα κατά την οποία παρόμοιες συμβάσεις αποκλείονται ρητώς από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', αυτής.

Επί του πρώτου ερωτήματος

45 Με το πρώτο ερώτημά του, το οποίο πρέπει να εξεταστεί κατά δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατά βάση αν αντιβαίνει στο άρθρο 30, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 εθνικό μέτρο, σκοπούν στη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το οποίο προσδιορίζει το κατά χρόνον πεδίο εφαρμογής του κατά τρόπον ώστε το συγκεκριμένο μέτρο να εφαρμόζεται και επί συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως, όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης, οι οποίες αποκλείονται από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αλλ' εξακολουθούσαν να ισχύουν κατά τον χρόνο ενάρξεως ισχύος του εν λόγω εθνικού μέτρου.

Επί του παραδεκτού

46 Η Ρουμανική Κυβέρνηση εκτιμά ότι το ερώτημα αυτό διατυπώνεται κατά τρόπο υπερβολικά γενικόλογο, καθόσον αφορά εν γένει τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως, ενώ η επίδικη στο πλαίσιο της κύριας δίκης υπόθεση άπτεται συμβάσεως καταναλωτικής πίστεως διασφαλιζόμενης μέσω εγγραφής υποθήκης, μη εμπίπτουσας στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/48. Επομένως, το ερώτημα αυτό είναι εν μέρει απαράδεκτο.

47 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η διαφορά της κύριας δίκης άπτεται του κύρους των απαντωσών σε συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως δι' εγγραφής υποθήκης ρητρών. Αφ' ης στιγμής η οδηγία 2008/48 αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής της τέτοιες συμβάσεις και δεν εμπεριέχει εναρμονισμένες διατάξεις αφορώσες τις συμβατικές ρήτρες, η απάντηση επί του πρώτου ερωτήματος δεν θα μπορούσε να έχει απτή επίπτωση επί της εν λόγω διαφοράς.

48 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της θεσπιζόμενης στο άρθρο 267 ΣΛΕΕ διαδικασίας, εναπόκειται αποκλειστικά στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της προς έκδοση δικαστικής αποφάσεως, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των υποβαλλομένων στο Δικαστήριο ερωτημάτων. Συνεπώς, εφόσον τα υποβαλλόμενα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται κατ' αρχήν να απαντήσει (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 18ης Μαρτίου 2010, C-317/08 έως C-320/08, Alassini κ.λπ., Συλλογή 2010, σ. I-2213, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

49 Έτσι, η άρνηση απαντήσεως επί προδικαστικού ερωτήματος το οποίο υπέβαλε εθνικό δικαιοδοτικό όργανο είναι εφικτή μόνον εφόσον προκύπτει προδήλως ότι η αιτούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, εφόσον το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμη εφόσον το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα αναγκαία πραγματικά ή νομικά στοιχεία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα τα οποία του υποβλήθηκαν (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 2008, C-450/06, Varec, Συλλογή 2008, σ. I-581, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

50 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, με το συγκεκριμένο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατά βάση, όσον αφορά συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης, οι οποίες αποκλείονται από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/48 και οι οποίες εξακολουθούσαν να ισχύουν κατά τον χρόνο ενάρξεως ισχύος του σκοπούντος στη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο εθνικού μέτρου, αν αντιβαίνει στο άρθρο 30, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας ένα εθνικό μέτρο το οποίο ορίζει το κατά χρόνον πεδίο εφαρμογής του κατά τρόπον ώστε να εφαρμόζεται και επί των εν λόγω συμβάσεων.

51 Επειδή υπό την έννοια αυτή πρόκειται για ερώτημα αφορών την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης επί του οποίου δεν είναι καν πρόδηλο ότι μπορεί να δοθεί λυσιτελής απάντηση προς επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, το Δικαστήριο καλείται ν' απαντήσει επ' αυτού.

Επί της ουσίας

52 Όπως προκύπτει από την ένατη και τη δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2008/48, εναπόκειται κατ' αρχήν στα κράτη μέλη να ορίζουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες προτίθενται να επεκτείνουν το εθνικό καθεστώς τους περί μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας σε συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως, όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης, οι οποίες δεν εμπίπτουν σε έναν από τους τομείς όπου ο νομοθέτης της Ένωσης εξέφρασε τη βούλησή του να θεσπίσει εναρμονισμένες διατάξεις.

53 Εξ αυτού έπεται ότι, αν για τις εν λόγω συμβάσεις τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίσουν, με την εθνική κανονιστική τους ρύθμιση περί μεταφοράς της οδηγίας 2008/48, κανόνα στοιχούντα ειδικότερα στο προβλεπόμενο στο άρθρο 30, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας μεταβατικό μέτρο, δύνανται επίσης κατ' αρχήν, τηρώντας τους κανόνες της Συνθήκης ΛΕΕ και υπό την επιφύλαξη άλλων πράξεων του παράγωγου δικαίου οι οποίες είναι ενδεχομένως συναφείς, να ορίσει διαφορετικό μεταβατικό μέτρο, όπως το προβλεπόμενο στο άρθρο 95 του OUG 50/2010, το οποίο σημαίνει ότι η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση εφαρμόζεται επίσης και στις εν ισχύι συμβάσεις κατά τον χρόνο ενάρξεως ισχύος της εν λόγω κανονιστικής ρυθμίσεως.

54 Υπό το φως των προηγηθεισών σκέψεων, η απάντηση επί του πρώτου ερωτήματος είναι ότι αντιβαίνει στο άρθρο 30, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 εθνικό μέτρο, σκοπούν στη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το οποίο ορίζει το κατά χρόνον πεδίο εφαρμογής του κατά τρόπον ώστε το εν λόγω μέτρο να εφαρμόζεται επίσης και επί συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως, όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης, οι οποίες αποκλείονται από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και δεν ήσαν εν ισχύι κατά τον χρόνο ενάρξεως ισχύος του εν λόγω εθνικού μέτρου.

Επί του τρίτου ερωτήματος, υπό β'

55 Με το τρίτο ερώτημά του, υπό β', το οποίον πρέπει να εξεταστεί κατά τρίτον, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατά βάση αν αντιβαίνει στο άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 εθνικό μέτρο, σκοπούν στη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το οποίο επιβάλλει υποχρεώσεις, μη προβλεπόμενες από την εν λόγω οδηγία, στα πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά, αφενός, τις κατηγορίες προμηθειών τις οποίες αυτά έχουν τη δυνατότητα να εισπράττουν στο πλαίσιο συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως εμπιπτουσών στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω μέτρου και, αφετέρου, τις κατηγορίες δεικτών αναφοράς στους οποίους δύναται να ανάγεται το μεταβλητό επιτόκιο των εν λόγω συμβάσεων.

Επί του παραδεκτού

56 Η Ρουμανική Κυβέρνηση και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι το ερώτημα αυτό είναι απαράδεκτο καθόσον αφορά τις κατηγορίες δεικτών αναφοράς στους οποίους δύναται να ανάγεται το μεταβλητό επιτόκιο των συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως.

57 Οι εν λόγω ενστάσεις πρέπει να γίνουν δεκτές υπό το φως των αρχών, υπόμνηση των οποίων γίνεται ανωτέρω στις σκέψεις 48 και 49 της παρούσας αποφάσεως.

58 Πράγματι, διαπιστώνεται ότι, από κανένα στοιχείο του φακέλου ο οποίος υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου δεν προκύπτει ότι το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο εμπεριέχει κανόνες επιβάλλοντες υποχρεώσεις στα πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά τις κατηγορίες δεικτών αναφοράς στους οποίους ανάγεται το μεταβλητό επιτόκιο των συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως οι οποίοι θα μπορούσαν να

προστεθούν στους προβλεπόμενους από την οδηγία 2008/48. Στον φάκελο δεν γίνεται λόγος για παρόμοιους κανόνες του εθνικού δικαίου και κυρίως δεν αναφέρεται ότι οι κανόνες αυτοί θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης.

59 Εξ αυτού έπεται ότι παρέλκει η απάντηση επί του τρίτου ερωτήματος, υπό β', καθόσον αφορά τις κατηγορίες δεικτών αναφοράς στους οποίους μπορεί να ανάγεται το μεταβλητό επιτόκιο των συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως.

Επί της ουσίας

60 Κατά τα προπαρατεθέντα στη σκέψη 40 της παρούσας αποφάσεως, όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από τη δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2008/48, όσον αφορά συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως μη εμπίπτουσες στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας, όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης, τα κράτη μέλη δύνανται να διατηρούν ή να θεσπίζουν εθνικά μέτρα στοιχούντα στις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας ή σε ορισμένες εξ αυτών.

61 Ως εκ τούτου, δεν αντιβαίνει στην οδηγία 2008/48, ειδικότερα δε στο άρθρο 22, παράγραφος 1, αυτής, ούτε το να επιβάλει ένα κράτος μέλος, όσον αφορά τις συγκεκριμένες συμβάσεις, μη προβλεπόμενες από την εν λόγω οδηγία υποχρεώσεις σκοπούσες στην προστασία των καταναλωτών, όπως εν προκειμένω το άρθρο 36 του OUG 50/2010, το οποίο περιλαμβάνει περιοριστικό κατάλογο τραπεζικών προμηθειών τις οποίες δύναται να εισπράξει από τους καταναλωτές ο δανειοδότης.

62 Πράγματι, δεν παρίσταται ότι ο εν λόγω κανόνας προστασίας των καταναλωτών, σε τομέα μη εναρμονισμένο μέσω της οδηγίας 2008/48, είναι τέτοιας φύσεως ώστε να θίγεται η ισορροπία επί της οποίας θεμελιώνεται η εν λόγω οδηγία στον εναρμονισμένο μέσω αυτής τομέα, μεταξύ των στόχων προστασίας των καταναλωτών και εκείνου με τον οποίον σκοπείται να διασφαλιστεί η εγκαθίδρυση μιας αποδοτικής εσωτερικής αγοράς σε θέματα χορηγήσεως πιστώσεως στους καταναλωτές.

63 Πρέπει να προστεθεί ότι, όπως ήδη παρατέθηκε στη σκέψη 38 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48, ερμηνευόμενο υπό το φως της ένατης και της δέκατης αιτιολογικής σκέψης αυτής, έχει την έννοια ότι, όσον αφορά τις συμβάσεις της καταναλωτικής πίστεως οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, στις οποίες συμβάσεις αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο του υπό κρίση ερωτήματος έστω και αν δεν αποτελούν αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, η εν λόγω οδηγία προβλέπει πλήρη και επιτακτική εναρμόνιση η οποία, στα συγκεκριμένα θέματα στα οποία αναφέρεται η εν λόγω εναρμόνιση, δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν εθνικές διατάξεις πέραν εκείνων τις οποίες περιέχει η ίδια.

64 Κατόπιν αυτού, όσον αφορά τις εν λόγω συμβάσεις, τα κράτη μέλη δεν νομιμοποιούνται να θεσπίζουν υποχρεώσεις όπως αυτή η οποία απορρέει από το άρθρο 36 του OUG 50/2010 σε θέματα τραπεζικών προμηθειών παρά υπό την προϋπόθεση ότι η οδηγία 2008/48 δεν περιλαμβάνει εναρμονισμένες διατάξεις επί του θέματος.

65 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ναι μεν η οδηγία 2008/48 προβλέπει υποχρεώσεις αφορώσες την υποχρεωτική εκ μέρους του δανειοδότη πληροφόρηση όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις τραπεζικές προμήθειες, καθ' ο μέτρο οι προμήθειες αυτές συναπαρτίζουν το συνολικό κόστος της πίστεως κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο ζ', αυτής, πάντως, η εν λόγω οδηγία δεν περιέχει ουσιαστικούς κανόνες αφορώντες τις μορφές προμηθειών τις οποίες δύναται να εισπράττει ο δανειοδότης.

66 Εξάλλου, όπως προκύπτει από την τεσσαρακοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2008/48, προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η σταθερότητα της αγοράς και εν αναμονή ευρύτερης εναρμονίσεως, τα κράτη μέλη θα έπρεπε να μεριμνούν ώστε να θέτουν σε εφαρμογή κατάλληλα μέτρα ρυθμίσεως ή ελέγχου αφορώντα τους δανειοδότες.

67 Κατόπιν τούτου, στο τρίτο ερώτημα, υπό β', προσήκει η απάντηση ότι δεν αντιβαίνει στο άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 εθνικό μέτρο, σκοπούν στη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το οποίο επιβάλλει μη προβλεπόμενες με την εν λόγω οδηγία υποχρεώσεις στα πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά τις μορφές προμηθειών τις οποίες αυτά δύνανται να εισπράττουν στο πλαίσιο συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως εμπιπτουσών στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω μέτρου.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

68 Με το τέταρτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατά βάση αν προσκρούει στους κανόνες της Συνθήκης περί ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών και ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, ειδικότερα δε στα άρθρα 56 ΣΛΕΕ, 58 ΣΛΕΕ και 63, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, διάταξη του εθνικού δικαίου απαγορεύουσα στα πιστωτικά ιδρύματα να εισπράττουν ορισμένες τραπεζικές προμήθειες.

69 Προκαταρκτικώς, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι δεν τίθεται ζήτημα εξετάσεως της επίδικης στο πλαίσιο της κύριας δίκης εθνικής διατάξεως υπό το φως των κανόνων της Συνθήκης σε θέματα ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων.

70 Πράγματι, σε περίπτωση κατά την οποία συγκεκριμένο εθνικό μέτρο αφορά ταυτοχρόνως την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, πρέπει να εξεταστεί σε ποιον βαθμό επηρεάζεται η άσκηση των θεμελιωδών αυτών ελευθεριών και αν, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, μία εξ αυτών υπερισχύει της άλλης. Κατ' αρχήν, το Δικαστήριο εξετάζει το επίμαχο μέτρο υπό το φως μιας και μόνον από τις δύο αυτές θεμελιώδεις ελευθερίες αν προκύπτει ότι, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, η μία εξ αυτών είναι εντελώς δευτερεύουσα σε σχέση με την άλλη και μπορεί να προσαρτηθεί σε αυτήν (απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2006, C-452/04, Fidium Finanz, Συλλογή 2006, σ. I-9521, σκέψη 34).

71 Εν προκειμένω, αν επρόκειτο να διαπιστωθεί, όπως υποστηρίζει η Volksbank, ότι, καθιστώντας λιγότερο προσιτές στους εγκατεστημένους στη Ρουμανία πελάτες καταναλωτικές πιστώσεις προτεινόμενες από εταιρίες εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη, η εν λόγω διάταξη έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της συχνότητας προσφυγής στις εν λόγω υπηρεσίες από τους συγκεκριμένους πελάτες και, συνακόλουθα, τη μείωση των συνδεόμενων με τις ανωτέρω παροχές υπηρεσιών διασυνοριακών κινήσεων κεφαλαίων, θα επρόκειτο απλώς για αναπόφευκτη συνέπεια ενός ενδεχόμενου περιορισμού της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση Fidium Finanz, σκέψη 48).

72 Όσον αφορά την εξέταση της επίδικης στο πλαίσιο της κύριας δίκης εθνικής διατάξεως υπό το φως των κανόνων της Συνθήκης σε θέματα ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η ασκούμενη από πιστωτικό ίδρυμα δραστηριότητα χορηγήσεως πιστώσεων συνιστά υπηρεσία κατά την έννοια του άρθρου 56 ΣΛΕΕ (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Fidium Finanz, σκέψη 39).

73 Κατ' επίσης πάγια νομολογία, η έννοια του «περιορισμού» του άρθρου 56 ΣΛΕΕ αφορά τα μέτρα τα οποία απαγορεύουν, παρακωλύουν ή καθιστούν λιγότερο ελκυστική την άσκηση της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 29ης Μαρτίου 2011, C-565/08, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2011, σ. I-2101, σκέψη 45).

74 Όσον αφορά το ερώτημα υπό ποιες συνθήκες μέτρο ισχύον αδιακρίτως για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία παρέχουν υπηρεσίες επί του ρουμανικού εδάφους, όπως είναι η απαγόρευση εισπράξεως ορισμένων τραπεζικών προμηθειών αμφισβητουμένων εν προκειμένω, μπορεί να εμπίπτει στην ανωτέρω έννοια, υπενθυμίζεται ότι κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους δεν αποτελεί περιορισμό κατά την έννοια της Συνθήκης απλώς και μόνον επειδή άλλα κράτη μέλη εφαρμόζουν λιγότερο

περιοριστικούς ή οικονομικά ελκυστικότερους κανόνες σε όσους παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες και είναι εγκατεστημένοι στο έδαφός τους (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 49).

75 Αντιθέτως, στην έννοια του περιορισμού εμπίπτουν τα μέτρα τα οποία λαμβάνει ένα κράτος μέλος και τα οποία, καίτοι εφαρμόζονται αδιακρίτως, επηρεάζουν την πρόσβαση στην αγορά των επιχειρήσεων άλλων κρατών μελών (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 46).

76 Πάντως, στην προκειμένη περίπτωση δεν υποστηρίχθηκε ότι η προβλεπόμενη από την επίδικη στο πλαίσιο της κύριας δίκης εθνική διάταξη και επιβαλλόμενη στους δανειοδότες απαγόρευση να εισπράττουν ορισμένες τραπεζικές προμήθειες ισχύει στο πλαίσιο της εγκρίσεως λειτουργίας στη Ρουμανία πιστωτικών ιδρυμάτων εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη.

77 Δεν προκύπτει περαιτέρω από την κατατεθείσα ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία ούτε ότι η θέσπιση μιας τέτοιας απαγορεύσεως συνιστά πραγματική επέμβαση στην ελευθερία των εν λόγω ιδρυμάτων να συνάπτουν συμβάσεις.

78 Συγκεκριμένα, τόσο η Ρουμανική Κυβέρνηση όσο και η Επιτροπή υποστήριξαν, χωρίς να διαψευσθούν επ' αυτού από τη Volksbank, ότι, αν η επίδικη στο πλαίσιο της κύριας δίκης εθνική κανονιστική ρύθμιση περιορίζει τον αριθμό των τραπεζικών προμηθειών οι οποίες δύνανται να περιλαμβάνονται σε συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως, δεν απαιτεί τιμαριθμική συγκράτηση, καθόσον δεν προβλέπεται κανένας περιορισμός ούτε όσον αφορά το ύψος των επιτρεπομένων από την επίδικη στο πλαίσιο της κύριας δίκης εθνική διάταξη προμηθειών ούτε όσον αφορά εν γένει τα επιτόκια.

79 Κατόπιν αυτού, η συγκεκριμένη εθνική διάταξη, μολονότι υπαγορεύει ενδεχομένως την ανάγκη προσαρμογής ορισμένων συμβατικών ρητρών, δεν συνεπάγεται αφ' εαυτής επιπρόσθετη επιβάρυνση για τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία είναι εγκατεστημένα εντός άλλων κρατών μελών ούτε κατά μείζονα λόγο επιτάσσει στις εν λόγω επιχειρήσεις την αναθεώρηση της πολιτικής και των εμπορικών στρατηγικών τους ώστε να δύνανται να έχουν πρόσβαση στη ρουμανική αγορά υπό συμβατές προς τη ρουμανική νομοθεσία συνθήκες.

80 Από τις προηγούμενες σκέψεις έπεται ότι, υπό το φως των στοιχείων των οποίων έγινε επίκληση ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν παρίσταται ότι η εν λόγω εθνική διάταξη καθιστά λιγότερο ελκυστική την πρόσβαση στη συγκεκριμένη αγορά και, σε περίπτωση προσβάσεως σε αυτή, μειώνει στην πραγματικότητα την ικανότητα των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων να επιδίδονται ευθύς εξαρχής σε αποτελεσματικό ανταγωνισμό έναντι των παραδοσιακά εγκατεστημένων στη Ρουμανία επιχειρήσεων.

81 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η επίπτωση της εν λόγω εθνικής διατάξεως επί των ανταλλαγών υπηρεσιών είναι υπερβολικά υποθετική και έμμεση για να θεωρηθεί ότι το επίμαχο μέτρο είναι ικανό να παρεμποδίσει το ενδοκοινοτικό εμπόριο (βλ. κατ' αναλογία, μεταξύ άλλων, απόφαση της 7ης Απριλίου 2011, C-291/09, Francesco Guarnieri & Cie, Συλλογή 2011, σ. I-2685, σκέψη 17 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

82 Κατόπιν αυτού, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων τα οποία διαθέτει το Δικαστήριο, πρέπει να θεωρηθεί ότι εθνικό μέτρο όπως το επίδικο στο πλαίσιο της κύριας δίκης δεν έρχεται σε αντίθεση προς τους κανόνες της Συνθήκης επί θεμάτων ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών.

83 Υπό το φως των προηγηθεισών σκέψεων, στο τέταρτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι δεν προσκρούει στους κανόνες της Συνθήκης επί θεμάτων ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών διάταξη του εθνικού δικαίου απαγορεύουσα στα πιστωτικά ιδρύματα να εισπράττουν ορισμένες τραπεζικές προμήθειες.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

84 Με το δεύτερο ερώτημά του, το οποίο πρέπει να εξεταστεί τελευταίο, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατά βάση αν αντιβαίνει στο άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 κανόνας δικαίου αποτελών μέρος του εθνικού μέτρου περί μεταφοράς της οδηγίας 2008/48 και παρέχων, σε θέματα διαφορών καταναλωτικής πίστεως, στους καταναλωτές τη δυνατότητα να απευθύνονται ευθέως σε αρχή προστασίας των καταναλωτών, η οποία δύναται ακολούθως να επιβάλει κυρώσεις στα πιστωτικά ιδρύματα λόγω μη τηρήσεως του οικείου εθνικού μέτρου, χωρίς να προβλέπεται προηγουμένως η υποχρέωση προσφυγής στις προβλεπόμενες από την εθνική νομοθεσία για τέτοιες διαφορές διαδικασίες εξωδικαστικής επιλύσεως.

Επί του παραδεκτού

85 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι, αν εν προκειμένω το επίμαχο μέτρο μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο, ήτοι το άρθρο 85, παράγραφος 2, του OUG 50/2010, εφαρμόζεται στο πλαίσιο συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως μη εμπιπτουσών στο καθ' ύλην και κατά χρόνον πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/48, δεν αμφισβητείται ότι η εναρμονισμένη διάταξη η οποία αποτελεί αντικείμενο του παρόντος ερωτήματος, ήτοι το άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48, καθίσταται εφαρμοστέα επί παρομοίων συμβάσεων δυνάμει του ανωτέρω μέτρου περί μεταφοράς.

86 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως εαυτό αρμόδιο να αποφαίνεται επί αιτήσεων εκδόσεως προδικαστικών αποφάσεων σχετικά με διατάξεις του δικαίου της Ένωσης σε περιπτώσεις κατά τις οποίες τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του και παραμένουν ως εκ τούτου στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών, αλλά στις οποίες οι ανωτέρω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης εφαρμόζονται δυνάμει του εθνικού δικαίου λόγω της παραπομπής του τελευταίου στο περιεχόμενο των ρυθμίσεών τους από το δίκαιο αυτό της Ένωσης (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 7ης Ιουλίου 2011, C-310/10, Agafiței κ.λπ., η οποία Συλλογή 2011, σ. I-5989, σκέψη 38 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

87 Το Δικαστήριο έχει επισημάνει μεταξύ άλλων συναφώς ότι, όταν η εθνική νομοθεσία αποσκοπεί στην εναρμόνιση των προβλεπόμενων για αμιγώς εσωτερικές καταστάσεις λύσεων προς τις λύσεις οι οποίες έχουν γίνει δεκτές στο δίκαιο της Ένωσης, προκειμένου, για παράδειγμα, να αποφευχθούν οι διακρίσεις σε βάρος των ημεδαπών ή τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού ή να εφαρμοστεί ενιαία διαδικασία επί συγκρίσιμων καταστάσεων, υφίσταται οπωσδήποτε συμφέρον για ομοιόμορφη ερμηνεία των διατάξεων ή των εννοιών οι οποίες συμπίπτουν με διατάξεις ή έννοιες του δικαίου της Ένωσης, και τούτο ανεξάρτητα από τις συνθήκες υπό τις οποίες εφαρμόζονται, προκειμένου να αποφευχθούν στο μέλλον ερμηνευτικές αποκλίσεις (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Agafiței κ.λπ., σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

88 Εν προκειμένω, ένα τέτοιο συμφέρον υφίσταται όταν η εφαρμογή της προβλεπόμενης στο άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 εναρμονισμένης διατάξεως επί συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως μη εμπιπτουσών στο καθ' ύλην και κατά χρόνον πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας τείνει να διασφαλίζει ότι υφίσταται ενιαία διαδικασία επί παρεμφερών καταστάσεων όσον αφορά την εξωδικαστική επίλυση διαφορών σχετικά με τέτοιες συμβάσεις.

89 Εξάλλου, τόσο η Ρουμανική Κυβέρνηση όσο και η Επιτροπή ισχυρίζονται ότι το δεύτερο αυτό ερώτημα είναι απαράδεκτο καθόσον αφορά εξωδικαστικές διαδικασίες επιλύσεως διαφορών, τη στιγμή κατά την οποία, στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης, οι διαδικασίες αυτές ουδένα συγκεκριμένο ρόλο διαδραματίζουν. Η αιτούμενη από το Δικαστήριο ερμηνεία στο πλαίσιο του ερωτήματος αυτού ουδεμία έχει κατ' αυτές σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης.

90 Πέραν τούτου, η Ρουμανική Κυβέρνηση εκτιμά ότι το συγκεκριμένο ερώτημα είναι απαράδεκτο και λόγω του ότι το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο, όπερ εμπίπτει αποκλειστικά στην αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων.

91 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου η Volksbank υποστήριξε ότι, αφ' ης στιγμής νομικός κανόνας αποτελών τμήμα του εθνικού μέτρου περί μεταφοράς της οδηγίας 2008/48 στην εσωτερική έννομη τάξη, ήτοι το άρθρο 85, παράγραφος 2, του OUG 50/2010, επιτρέπει σε αρχή προστασίας των καταναλωτών να επιληφθεί του ζητήματος, ακολούθως δε η αρχή αυτή δύναται να επιβάλει κυρώσεις στα πιστωτικά ιδρύματα, χωρίς να πρέπει να τηρούνται οι προβλεπόμενες από την εθνική νομοθεσία επί τέτοιων διαφορών διαδικασίες εξωδικαστικής επιλύσεως, το μέτρο αυτό αντίκειται στο άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48, το οποίο προβλέπει την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν κατάλληλες και αποτελεσματικές διαδικασίες εξωδικαστικής επιλύσεως των διαφορών σχετικά με την καταναλωτική πίστη.

92 Δεν αμφισβητείται περαιτέρω ότι, στο πλαίσιο της κύριας δίκης, η αρμόδια για την προστασία των καταναλωτών αρχή, ήτοι η ANPC, επέβαλε όντως πρόστιμο σε πιστωτικό ίδρυμα, ήτοι στη Volksbank, με το αιτιολογικό ότι συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως συναφθείσες από την ίδια εμπεριείχαν ρήτρες αντίθετες προς εθνική κανονιστική ρύθμιση περί μεταφοράς της οδηγίας 2008/48 στην εθνική έννομη τάξη, χωρίς το εν λόγω πιστωτικό ίδρυμα να έχει προηγουμένως τη δυνατότητα διακανονισμού της εν λόγω διαφοράς εξωδικαστικώς.

93 Υπό τις περιστάσεις αυτές και υπό το φως των υπομνησθεισών στη σκέψη 48 και 49 της παρούσας αποφάσεως αρχών, επιβάλλεται η εκτίμηση ότι, όσον αφορά ζήτημα ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης επί του οποίου δεν είναι καν πρόδηλο ότι μπορεί να δοθεί λυσιτελής απάντηση προς επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, το Δικαστήριο καλείται να απαντήσει επ' αυτού.

Επί της ουσίας

94 Διαπιστώνεται ότι, ναι μεν το άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 απαιτεί οι διαδικασίες σε θέματα εξωδικαστικής επιλύσεως των διαφορών να είναι κατάλληλες και αποτελεσματικές, πλην όμως ούτε η εν λόγω διάταξη ούτε κανένα άλλο στοιχείο της οδηγίας 2008/48 εξ όσων δύνανται να ληφθούν υπόψη για την ερμηνεία του περιεχομένου της διατάξεως αυτής αναλύουν περαιτέρω τις λεπτομέρειες εφαρμογής ή τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ως άνω διαδικασιών.

95 Ως εκ τούτου, εναπόκειται στα κράτη μέλη να ρυθμίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής των εν λόγω διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένου ενδεχομένως του δεσμευτικού χαρακτήρα τους, διατηρώντας ταυτόχρονα την πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας αυτής (βλ., κατ' αναλογία, προπαρατεθείσα απόφαση Alassini κ.λπ., σκέψη 44).

96 Γεγονός είναι ότι εθνική κανονιστική ρύθμιση επιβάλλουσα υποχρέωση προηγούμενης προσφυγής σε εξωδικαστική διαδικασία συμβιβασμού για την επίλυση διαφορών τείνει, καθόσον εγγυάται τον συστηματικό χαρακτήρα της προσφυγής σε μια τέτοια διαδικασία, στην ενίσχυση της πρακτικής αποτελεσματικότητας της οδηγίας 2008/48 (βλ., κατ' αναλογία, προπαρατεθείσα απόφαση Alassini κ.λπ., σκέψη 45).

97 Γεγονός, πάντως παραμένει ότι ούτε από τη διατύπωση ούτε άλλωστε από τον σκοπό του άρθρου 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 ή από οποιοδήποτε άλλο συναφές στοιχείο δυνάμενο να ληφθεί υπόψη για την ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως προκύπτει ότι θα απαιτούνταν βάσει αυτής τα κράτη μέλη να τη μεταφέρουν στο εσωτερικό τους δίκαιο προβλέποντας παρόμοια υποχρέωση.

98 Εξάλλου, η οδηγία 2008/48 δεν μπορεί να παρεμποδίζει τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που τους επιφυλάσσει η εν λόγω οδηγία επί θεμάτων ρυθμίσεως των διαδικαστικών λεπτομερειών εφαρμογής σχετικά με την εξωδικαστική επίλυση των διαφορών επί

συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως, να επιτρέπουν την ευρύτερη δυνατή πρόσβαση των καταναλωτών στα ειδικώς θεσπισθέντα για την υπεράσπιση των συμφερόντων των καταναλωτών όργανα λόγω, μεταξύ άλλων, του κινδύνου οι καταναλωτές, οι οποίοι τελούν κατά κανόνα σε υποδεέστερη κατάσταση έναντι των δανειοδοτών όσον αφορά τόσο την εξουσία διαπραγματεύσεως όσο και το επίπεδο πληροφορήσεως, να αγνοούν τα δικαιώματά τους ή να προσκρούουν σε δυσχέρειες για την άσκησή τους.

99 Πέραν τούτου, δεν μπορεί να θεωρείται ότι εθνική διάταξη, όπως αυτή του άρθρου 85, παράγραφος 2, του OUG 50/2010, καθ' ο μέτρο επιτρέπει σε αρχή προστασίας των καταναλωτών διαθέτουσα την εξουσία επιβολής προστίμων να επιληφθεί απευθείας έχει, λόγω του γεγονότος αυτού και μόνον, ως αποτέλεσμα να καθιστά τις διαδικασίες σχετικά με την εξωδικαστική επίλυση των διαφορών επί συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως, όπως οι προβλεπόμενες από το εθνικό δίκαιο στο πλαίσιο της κύριας δίκης, ακατάλληλες, αναποτελεσματικές ή αναιρετικές της πρακτικής αποτελεσματικότητας της οδηγίας 2008/48.

100 Υπό το φως των προηγηθεισών σκέψεων, στο δεύτερο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι αντιβαίνει στο άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 νομικός κανόνας περιλαμβανόμενος στο εθνικό μέτρο περί μεταφοράς της οδηγίας αυτής στην εσωτερική έννομη τάξη, ο οποίος, επί διαφορών καταναλωτικής πίστεως, παρέχει στους καταναλωτές τη δυνατότητα να απευθύνονται ευθέως σε αρχή προστασίας των καταναλωτών, η οποία δύναται ακολούθως να επιβάλει κυρώσεις στα πιστωτικά ιδρύματα λόγω μη τηρήσεως του συγκεκριμένου εθνικού μέτρου, χωρίς να οφείλουν προηγουμένως να προστρέχουν στις προβλεπόμενες από την εθνική νομοθεσία διαδικασίες εξωδικαστικής επιλύσεως τέτοιων διαφορών.

Επί των δικαστικών εξόδων

101 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Δεν αντιβαίνει στο άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, εθνικό μέτρο, σκοπούν στη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το οποίο περιλαμβάνει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως, όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης, αντικείμενο των οποίων είναι η χορήγηση καταναλωτικής πίστεως διασφαλιζόμενης μέσω ακινήτου αγαθού, τη στιγμή μάλιστα κατά την οποία παρόμοιες συμβάσεις αποκλείονται ρητώς από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της ανωτέρω οδηγίας δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', αυτής.

2) Δεν αντιβαίνει στο άρθρο 30, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 εθνικό μέτρο, σκοπούν στη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το οποίο ορίζει το κατά χρόνον πεδίο εφαρμογής του κατά τρόπον ώστε το εν λόγω μέτρο να εφαρμόζεται επίσης και επί συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως, όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης, οι οποίες αποκλείονται από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και δεν ήσαν εν ισχύι κατά τον χρόνο ενάρξεως ισχύος του εν λόγω εθνικού μέτρου.

3) Δεν αντιβαίνει στο άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 εθνικό μέτρο, σκοπούν στη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το οποίο επιβάλλει μη προβλεπόμενες με την εν λόγω οδηγία υποχρεώσεις στα πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά τις μορφές προμηθειών τις οποίες αυτά δύνανται να εισπράττουν στο πλαίσιο συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως εμπιπτουσών στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω μέτρου.

4) Δεν προσκρούει στους κανόνες της Συνθήκης ΛΕΕ επί θεμάτων ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών διάταξη του εθνικού δικαίου απαγορεύουσα στα πιστωτικά ιδρύματα να εισπράττουν ορισμένες τραπεζικές προμήθειες.

5) Δεν αντιβαίνει στο άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48 νομικός κανόνας περιλαμβανόμενος στο εθνικό μέτρο περί μεταφοράς της οδηγίας αυτής στην εσωτερική έννομη τάξη, ο οποίος, επί διαφορών καταναλωτικής πίστεως, παρέχει στους καταναλωτές τη δυνατότητα να απευθύνονται ευθέως σε αρχή προστασίας των καταναλωτών, η οποία δύναται ακολούθως να επιβάλει κυρώσεις στα πιστωτικά ιδρύματα λόγω μη τηρήσεως του συγκεκριμένου εθνικού μέτρου, χωρίς να οφείλουν προηγουμένως να προστρέχουν στις προβλεπόμενες από την εθνική νομοθεσία διαδικασίες εξωδικαστικής επιλύσεως τέτοιων διαφορών.

(υπογραφές)